

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Najważniejszy dokument Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych uchwalona!

WALNE zgromadzenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego uchwaliło w poniedziałek 18 stycznia br. Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w SOM. Ten dokument będzie podstawą do działania w nowej perspektywie unijnej, która została tak zaprojektowana, by mogły się rozwijać „miejskie obszary funkcjonalne”. Określenie to odnosi się także do Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, w skład którego wchodzi piętnaście jednostek samorządu terytorialnego, w tym miasto Szczecin i województwo zachodniopomorskie. Przyjęty przez walne zgromadzenie SOM dokument będzie jeszcze opiniowany przez Ministerstwo Rozwoju i Urząd Marszałkowski.

CZYM są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne? Najogólniej można powiedzieć, że to „zupełnie nowy sposób współpracy samorządów. Miasta i otaczające je gminy oraz władze województwa wspólnie ustalą cele do osiągnięcia i wskażą inwestycje do zrealizowania. ZIT to narzędzie, które po raz pierwszy pojawiło się w przedstawionych przez Komisję Europejską aktach prawnych na nową perspektywę. Przy pomocy tego instrumentu, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego (JST) miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miasto i samorządy znajdujące się w jego oddziaływaniu) mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. ZIT to także wyjście poza sztywne granice administracyjne JST i większe możliwości oddziaływania projektów unijnych”.

Jak rozumieć ZIT w kontekście uchwalonej Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego? Najogólniej można powiedzieć, że to najważniejszy dokument, który scala wszystkie elementy niezbędne do dynamicznego, a jednocześnie harmonijnego rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Środki unijne, które mają służyć wspomnianym „miejskim obszarom funkcjonalnym” będą ukierunkowane na konkretne zadania, a mają służyć przede wszystkim „miejskiej mobilności”. Chodzi tu głównie o sprawny, szybki, wygodny, ekologiczny oraz dobrze

skomunikowany transport na obszarze SOM, a także o jego efektywność energetyczną, czyli o maksymalne zmniejszenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Transport metropolitalny – połączenia kolejowe, tramwajowe, autobusowe, rowerowe, a także cała jego „obudowa”, w tym wielofunkcyjne węzły przesiadkowe – musi być ekologiczny. Dlatego tak ważne jest zredukowanie, a nawet jeżeli to możliwe, całkowite wyeliminowanie szkodliwych emisji.

Żadna inwestycja na terenie obszaru nie może zostać zrealizowana, jeżeli nie wpisuje się w tak zwane plany gospodarki niskoemisyjnej, które w sposób kompleksowy wyznaczają kierunki i działania gminy w zakresie ograniczenia niskiej emisji w najważniejszych sektorach gospodarki. W ostatnim czasie wszyscy członkowie SSOM takie plany sporządzili i przyjęli do wdrażania.

Duży da sobie radę...

Jednym z głównych założeń Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych SOM jest wspieranie średnich i małych przedsiębiorstw, które w przeciwieństwie do dużych firm nie mają często wiedzy i środków na dalszy rozwój. To założenie wynika z przygotowanej wcześniej wszechstronnej diagnozy. To na jej podstawie wyodrębniono „tematy”, które trzeba zrealizować. Poza wspomnianym transportem na terenie metropolii szczecińskiej, który jest absolutnie priorytetowym zadaniem do wykonania, bo SOM nie może się rozwijać bez sprawnej komunikacji,

niezwykle ważna jest edukacja. Chodzi tu przede wszystkim o kształcenie zawodowe, o naukę konkretnych zawodów, których potrzebuje rynek pracy. Ta nauka w kierunku zdobycia konkretnego zawodu może się już rozpocząć w szkołach podstawowych. W ostatnich latach zlikwidowano wiele szkół, które kształciły młodych ludzi w różnych zawodach. I, niestety, takie podejście, które nie wiązało się z potrzebami rynku pracy, spowodowało poważny deficyt rąk do pracy w wielu branżach. Stąd konieczność odbudowania edukacji zawodowej w wielu kierunkach. Ale tym razem założenie jest ożywcze: nauka zawodu musi być ściśle powiązana z zapotrzebowaniem, które zgłaszają przedsiębiorcy i usługodawcy.

Nacisk na wspieranie średnich i małych przedsiębiorstw wynika także ze zdiagnozowania problemu. Okazało się bowiem, że ich rozwój ogranicza często lokalizacja w centrach miast, np. Szczecina, Stargardu czy Świnoujścia. Mają one swoje lokalizacje, sąsiadów oraz inne uwarunkowania, których nie mogą pokonać. Jedynym wyjściem, oczywiście pod warunkiem, że chcą się rozwijać, jest większa przestrzeń do działania. Taką możliwość dadzą im „tereny inwestycyjne”, w tym parki przemysłowe, strefy przedsiębiorczości, które będą oddalone od centrów miast. Taka strefa ma powstać w Świnoujściu (na miejscu zrewitalizowanych terenów powojaskowych), gdzie mali i średni przedsiębiorcy nie mają większych szans na rozwój w centrum miasta. To samo dotyczy Stargardu, na obrzeżach którego ma funkcjonować Park Przemysłowy Nowoczesnych Technologii. W Szczecinie „terenem inwestycyjnym” może stać się między innymi „Park Dąbie – Strefa Przedsiębiorczości”.

Efekt skali

Szczeciński Obszar Metropolitalny otrzymał w perspektywie finansowej 2014–2020 109 milionów euro z eu-

ropejskich funduszy przydzielonych mu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Te środki zostaną wydane na projekty, które będą realizowane w trybie pozakonkursowym i konkursowym. Ten pierwszy dotyczy tak zwanych projektów twardych, które są niezbędne dla funkcjonowania całego obszaru. Na ich realizację (chodzi tu głównie o projekty związane z transportem publicznym) przewidziano prawie 80 mln euro. W trybie konkursowym do realizacji przekazane zostaną najciekawsze i potrzebne projekty, które dotyczyć będą między innymi sfery edukacji.

Inwestycje w ramach ZIT będą realizowane „punktowo”, w poszczególnych gminach. Mogą powstawać w różnym czasie, ale to nie znaczy, że będą miały wyłącznie lokalne („punktowe”) znaczenie, bo ważny będzie przede wszystkim efekt skali, czyli ich zintegrowane znaczenie dla całego Szczecińskiego Obszaru

Metropolitalnego. Na aktualnej liście projektów „Strategii ZIT” poza inwestycjami transportowymi znajdują się przedsięwzięcia dotyczące gospodarki niskoemisyjnej, a także działania związane z uzbrojeniem wspomnianych wcześniej terenów inwestycyjnych. Ich realizacja będzie pomocna w osiągnięciu głównych celów tej strategii, którymi są: przestrzenna i funkcjonalna integracja SOM, dynamizowanie obszarów gospodarczych (innowacyjna i konkurencyjna gospodarka) i podnoszenie standardu życia mieszkańców (wysoka jakość i dostępność usług). Ten ostatni cel jest oczywiście najważniejszy.

Warto na koniec podkreślić, że omówiona tutaj tylko w niewielkim zakresie Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego nie jest przeznaczona na półkę, ale ma „żywy” charakter, co oznacza w praktyce także możliwość jej aktualizowania.

Marek OSAJDA

